

بکمیون داخله بود که کردم
نایب رئیس - آقای صدرالاسلام
 (اجازه)
صدرالاسلام - بنده سؤالی از وزیر فواید عامه داشتم.

نایب رئیس - تشریف بردند.
 آقای سلیمان میرزا فرمایشی دارند؟
سلیمان میرزا - بنده مواظب هستم که در محل بعضی ترتیبات پیش نیاید و سابقه شود بنابراین یادآوری می کنم که وزیر پست و تلگراف شخصاً مسئول وزارت خودشان هستند و هیچیک از وکلاء شریک در مسئولیت ایشان نیستند و باید ایشان ذیل آن پیشنهاد را امضاء کنند و مسئولیت را کاملاً بهمه بگیرند در مجلس بیاورند البته می توانند با آقای تدین یا سایر وکلاء مشورت بکنند ولی این موضوع قانونیت ندارد که وقتی از وزیر سؤال کنند که چرا فلان لایحه را پیشنهاد نکردی می گوید من لایحه را حاضر کرده بودم تقدیم کنم ولی دادم بفلان و کیل نظریه خودش را بگوید مجلس کاری باین کارها ندارد نظر مجلس نسبت به وکلاء علی السواء است باید وزراء کاملاً این مسئله را در نظر بگیرند که مسئول اعمال خودشان خودشان هستند و دو لایحه را نمی توانند یکمرتبه پیشنهاد کنند و نمی توانند بگویند باین جهت که داده ام مطالعه کنند تقدیم نکردم بنابر این همان طوریکه قبلاً هم گفته شده است یادآوری می کنم تمام قراردادهای که بمجلس پیشنهاد نشده است از درجه اعتبار ساقط است

جمعیت از نمایندگان - صحیح است.
 تمام مالیات ها که بمجلس پیشنهاد نشده رسمیت ندارد

(جمعیت - صحیح است)
 و جمعیت نمایندگان هم در این دو نظر من کاملاً موافق هستند
 (صحیح است)

و هیچ اختلافی نیست اگر آقای وزیر پست و تلگراف با آقای وزیر مالیه قرارداد هائی که در قیاب مجلس بسته شده است و مالیات هائی که می گیرند زودتر پیشنهاد نکنند آنوقت روزی خواهد رسید که ما باتفاق اجرای اصل بیست و هفتم قانون اساسی را در مجلس بخواهیم یعنی وزیر اخطار کنیم و بگوئیم (وزیر مسامحه کار است) آنوقت وزراء برای خود باین سبب يك دوسه مشعشی تهیه کرده اند. خوب است آقایان وزراء هرچه زودتر این مسائل را پیشنهاد کنند و ما را مجبور نکنند اصل بیست و هفتم را اجرا کنیم

وزیر پست و تلگراف - بنده تصور نمی کنم این موضوع مستلزم يك حرارتی باشد بنده نخواستم مسئولیت را از خودم سلب کنم. بنده مسئولیت ندارم از برای

يك قراردادی که ده سال قبل يك وزیر بسته است.
 بلی بنده مسئولیت پیشنهاد آن را دارم و از پیشنهاد هم استنکاف ندارم و خود را هم مکلف به پیشنهاد آن می دانم. این موضوع را آقای تدین در ضمن نطق خودشان در چند جلسه قبل تذکار دادند و چون ایشان اول کسی بودند که این دو قرارداد را در آن کتاب پیدا کرده بودند و چون ایشان در این موضوع جدیت داشتند و دارند پیشنهادی که حاضر شده است با مواد قرارداد ها بایشان ارائه داده شده که مطالعه بنمایند بعد بنده امضاء کرده بمسئولیت خود تقدیم کنم خلاف رویه هم در این کار نشده است و بنده هم نخواستم ایشان را شرکت در مسئولیت خود بدهم

نایب رئیس - جلسه آتی روز یکشنبه بیست و پنجم سنبله ۱۳۰۱ چهار ساعت بظهور مانده دستور اولاً لایحه قانون ممیزی (بعضی گفتند بودجه ها را مقدم بدارید)

نایب رئیس - دستور اولاً و دجه وزارت فواید عامه ثانیاً لایحه قانون ممیزی ثالثاً لایحه هیئت اعزامی بسواحل بحر خزر برای تفتیش جنگلها

آقای میرزا محمد نجات - راجع بقانون هیئت منصفه تکلیف چه شد؟
رکن الملک - راپورت کمیسیون هدلیه راجع بقانون هیئت منصفه هم حاضر است استدعا دارم جزو دستور گذارده شود.

(آقای نایب رئیس حرکت نموده و مجلس چهل دقیقه بعد از ظهر ختم شد)
مؤتمن الملک

جلسه یکصد و سی و پنج
 صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه بیست و چهارم محرم ۱۳۴۱ مطابق بیست و پنجم سنبله ۱۳۰۱

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید
 صورت مجلس یوم پنجشنبه بیست و دوم سنبله را آقای امیرناصر قرائت نمودند
رئیس - آقای آقا میرزا ابراهیم قمی

(اجازه)
 آقا میرزا ابراهیم - در موضوع سد جاجرود دومرتبه سوء تسماع شده است و هر دفعه در صورت جلسه درست ننوشتند بنده در آن دفعه اول که سؤال کردم بطور تحقیق عرض نکردم و بطور تردید عرض کرده بودم و گفتم شنیده ام مستقلاً خرید و در دفعه بعد هم آنرا تکذیب نکردم.
رئیس - بطوریکه اظهار داشته اصلاح می شود.

آقای نظام الدوله
 (اجازه)

نظام الدوله - چون در صورت جلسه خلاصه نظریات و عقاید معترضین را نوشته اند و بنده هم چون پیشنهاد اظهار عقیده کرده بودم خوب بود عقیده بنده را هم می نوشتند و نوشته می شد پیشنهاد بنده بکمیسیون مراجعه شد.

رئیس - پیشنهاد که میشود عقیده در ضمن همان پیشنهاد اظهار میشود اگر بناء شود پیشنهاد که میشود عقیده پیشنهاد کننده را هم بنویسند صورت مشروح میشود دیگران هم که پیشنهاد کرده بودند ملاحظه فرمودید عقیده آنها را ننوشتند بودند دیگر ایرادی نیست؟

(اظهاری نشد)
 صورت جلسه با يك فقره اصلاح آقای آقا میرزا ابراهیم قمی تصویب شد.

کفیل وزارت داخله - آقای تدین چندی قبل راجع بکنتراست مسیو وستند اهل سؤالی کرده بودند و بواسطه تصادف با ایام تعطیل مجلس جوابش تاخیر شد در جلسه گذشته هم یادآوری کرده و جواب خواسته بودند این است که عرض می کنم کنتراست مسیو وستند اهل عنقریب بمجلس تقدیم می شود تا تکلیف آن تعیین شود.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده راجع بدستور عرض دادم
رئیس - اگر راجع بآن ماده الحاقیه قانون کتیرا است که هنوز حاضر نیست و در تحت طبق است.
 بودجه وزارت فواید عامه مطرح است.

مذاکرات در کلیات است
 آقای آقا سید یعقوب
 آقای سید یعقوب - چنانچه خاطر آقایان نمایندگان مسبوق است و آقایان ملاحظه مقدمه بودجه وزارت فواید عامه را کرده اند

قبل از چهاردهم جدی مطابق پیشنهادیکه بعضی از آقایان کرده بودند از طرف مجلس اختیاری بکمیسیون بودجه داده شد که با هیئت دولت در موضوع تنظیم بودجه ها مشارکت نماید و در چهاردهم جدی اختیاری تصویب شد که در حدود آن اعتبار وزارتخانه بودجه های خود را مرتب کرده و بمجلس بیاورند این يك مسئله اجمالی بود که در آن رأی دادیم و چند جلسه هم موافق و مخالف در آن مذاکره نموده ولی حالا داخل در تفصیل شده ایم در آن موقع من بقدری خوشحال و مشغوف شدم که حدی برایش متصور نبود که مجلس چهارم يك قدم بطرف اصلاح که تنظیم بودجه ها است برداشت حالا که بودجه وزارت فواید عامه

بمجلس آمد می بینم که بهمین حال اول برگشته و آن چند جلسه که وقت مجلس صرف اعتبار دادن شده بود بهدر رفته و برگشته ایم بحال اول و آن عملیات که مجلس شورای ملی در آن مدت کرد يك سلسله خیال بود که بنظر بنده فقط مادی و ظاهری بود و بنده مجبورم با تمام قوه و بیانی که دارم خاطر آقایان را متذکر سازم باین که باید راه حلی برای تنظیم بودجه ها پیدا کرد. اگر در کمیسیون بودجه وارد شوید می بینید چه حکایتی است بی دربی پیشنهاد می رسد که برای فلانکس حقوقی منظور دارید امضاء کمیسیون می پرسند که فلانکس کی است جواب می دهند پسر فلان شخص است آخر ملاحظه کنید فلانکس پسر فلان شخص علت نمی شود که باو حقوق داده شود پس برای این که آقایان خوب متوجه شوند و بتوانند این بودجه تفصیلی را مطابق آن بودجه اجمالی مرتب کنند و بتوانند يك قدم اصلاحی بردارند

پیش بروند باید کاملاً دقت و جدیت بنمایند البته همه هم می دانند که اولین قدمی که ما بطرف اصلاح می توانیم برداریم همان مسئله بودجه و خرج و دخل است و بتوسط این مسئله ما باید روح مملکت را در دست بگیریم تا بتوانیم هیئت دولت را وادار کنیم که در مقابل قانون اساسی و مملکتی مطیع باشند و همان طور که شاهزاده سلیمان میرزا فرموده اند باید گذرانیدن بودجه و خرج و دخل را مادردست بگیریم چنانچه قانون اساسی و ملت این حق را بما داده و تمام قوانین ممالک عالم این حق را بوکلای خود داده اند که جلو خرج را بگیرند اما آمدیم سر بودجه وزارت فواید عامه در آن وقت پنجاه هزار تومان اعتبار برای وزارت فواید عامه قرارداد و از تصویب مجلس هم گذشت همین طور برای سایر وزارت خانه هایك اعتباری قراردادند و این مسئله تمام شده حالا می بینم اولین بودجه که بمجلس آمده یعنی بودجه وزارت فواید عامه پنجاه هزار تومان را به شصت هزار تومان تغییر داده اند یعنی بودجه وزارت هدلیه را که چهار صد هزار تومان بود بهفصد هزار تومان رسانیده اند و سیصد هزار تومان برای اعتباری که برای آن تصویب شده اضافه شده بودجه وزارت معارف از ۷ صد هزار و مان بدر کرد و سیده است آخر ما از کجا بیاوریم؟ این ملت بدبخت چطور می تواند این قدر پول مفت بدهد؟ از کجا بیاورد؟ چطور می توان از آنها گرفت فرضاً امسال هم بزور و فشار گرفتند سال بعد چه خواهند کرد؟ تا جلوی خرج را بگیریم تا محدود بکنیم مخارج خود و وزارت خانه های خود را چطور می توانیم چرخهای وزارت خانه ها را بحرکت بیندازیم چطور می توانیم سماد مملکت را تأمین کنیم؟ بچه دلیل و مطابق چه قانون و حق

با آن رای که ما دادیم و پنجاه هزار تومان برای وزارت فوائد عامه اعتبار قرار دادیم کمسیون آنرا بشصت هزار تومان تغییر داده اگر کمسیون خودش میخواهد این بودجه را بگذرانند این امری است هلیجده و گرنه یک رای را که مجلس داد چرا می خواهند تغییر بدهند؟ چرا رای را که مجلس داد ۵۰ هزار تومان اعتبار برای وزارت فوائد عامه معین کرد کمسیون آنرا بشصت هزار تومان اضافه کرده مدرسه کرج را هم مجزا کرده اند در صورتی که یک قدر از این اعتبار بر پنجاه هزار تومانی برای آن مدرسه بود مگر ما هشتاد که بگوئیم هشت هیکل وزارت خانه داریم باید دید تا مین و سماعت اهالی از چه راهست و از آن راه وارد شویم این است که بنده بکلی مخالفم و نمی توانم خود را حاضر کنم که از حدود اعتباری که از مجلس گذشته است تجاوز کنم

نصرت الدوله - (مخبر کمسیون بودجه) - در بدو شروع مذاکرات که حقیقتاً مقدمه مذاکرات تمام بودجه های مملکتی است که بمجلس خواهد آمد لازم است یک مسائلی روشن و واضح شود . اولاً بنده خیلی متأسفم که ناطق معترمی که قبل از من در پشت این حضری بودند خودشان را مجبور و محتاج میدانستند که برای تأیید نظریه و اثبات عقیده خودشان بایک لعن توهین امری نسبت به همکاری خودشان یعنی باعضاء کمسیون بودجه صبر نمایند در صورتیکه ایشان هیچ احتیاج باین مسئله ندارند و همچو لعنی هم هیچ مورد نداشت کمسیون بودجه کمسینی است که از طرف شما و مجلس شورای ملی معین شده است و اعضا و هم همکاران شما هستند و با شما در انالی وظیفه و مسئولیت شرکت کامل دارند نه شما بر آنها برتری دارید و نه آنها بر شما و همه علی السواء در یک مقصود کار میکنیم و آنها هم شب و روز خود را برای الغاء یک تکلیف و وظیفه صرف کرده اند .

حالا اگر یک وقتی یک اختلاف نظر و اختلاف عقیده بین آقایان و اعضاء کمسیون پیدا شود این اختلاف نظر پس از توضیح خواستن و توضیح دادن واضح خواهد شد علاوه بر آن مجلس قاطع است بنده میل دارم در اینجا تذکر بدهم که دفاع در مجلس دو قسم است یک وقت دفاع یک عضو از اعضا قوه مجریه است از نظریه دولت یا از یک پیشنهاد دولت و یک وقت دفاع مخبر یک کمسیون یا عضو یک کمسیون است نسبت بیک کاری که مجلس به آن کمسیون رجوع نموده و کمسیون نظری را اتخاذ کرده و بین این دو دفاع باید فرق گذاشت .

مجلس یک وظیفه ای برای کمسیون

معین کرده و یک اختیاراتی بکمسیون داده و یک کارهایی هم از طرف مجلس بکمسیون رجوع میشود همچوقت نباید در مذاکره مسائلی که در کمسیون حل شده و بمجلس می آید یک خیال تمصب یا تهیج یا زرد خوردی داشته باشیم ما می خواهیم یک مطلب و حقیقت و یک اصلاحی را برای این مملکت تعقیب کنیم و مملکت را با هم یک سر منزل سعادت برسانیم .

اما راجع بیک مطلب دیگر که آقای آقا سید یعقوب اظهار کردند و تصور میکنم این قسمت در نظر اغلب آقایان محترم است و بنده هم این مسئله را در این چند روزه مکرر از آقایان شنیده ام این است که فرمودند سابقاً مجلس یک اعتباری برای بودجه های مملکت معین کرد که بودجه های مملکتی در حدود آن اعتبار تنظیم شود .

حالا چرا امروز کمسیون بودجه یک بودجه هایی بمجلس می آورد که از آن حدود تجاوز کرده است؟

در ضمن هم فرمودند کمسیون بودجه چه حقی دارد که از آن حدود تجاوز کند؟ بنده هم تصدیق کنیم مطابق قانون چهاردهم جدی که از مجلس گذشته ماده دوم آن قانون مقرر داشته است که در حدود فلان اعتبار باید وزارت خانه ها بودجه های خود را تنظیم کنند .

در همان موقع که در این موضوع مذاکره بود اگر خاطر آقایان باشد یکی از همکاران محترم ما که امروز در مجلس نیست یک عبارتی اظهار نمود و آن چهار دیوار بود اظهار کرد که این چهار دیواری است که ما ابتداء در دور بودجه های مملکتی میکشم که بعد در حدود آن چهار دیوار میتوان بودجه های مملکت را تهیه کنیم تمام اقدامات آقایان اعضاء کمسیون بودجه بموجب قانون مصوبه چهاردهم جدی ۱۳۰۰ که قانونیت پیدا کرد از روی این فلسفه بود آن وقت هم بعضی آقایان رسانیدیم که ما کاملاً در جزئیات بودجه های وزارت خانه ها وارد نشده ایم و یک تخمین هایی بر حسب یک صورت های ناقص و اظهاراتی که از طرف بعضی از آقایان

وزرا میشد در نظر گرفته ایم و برای اینکه یک کاری شده باشد این چهار دیوار را رسم میکنیم مجلس هم قبول و تصویب کرد کمسیون بودجه هم موظف بود که مطابق قانون دیگری که در مجلس وضع شده بود و اختیاری که کمسیون بودجه دادند بادلوت در تهیه بودجه مشارکت کند کمسیون هم مصمم بود بموجب آن تصویب مجلس و این قانون چهاردهم جدی مواظبت کند که دولت و وزراء زودتر بودجه های خود را منظم کند و بکمسیون بیاورند وقتی که بودجه رسیده دیدیم اغلب آنها از حدود آن اعتبار تجاوز کرده است و اغلب گوشه آن چهار دیوار اولی را خراب کرده اند و یک دیوار

های دورتری بنا کرده اند ما هم در کمسیون با آقایان وزراء می گفتیم مایک حدودی معین کرده ایم و نباید از آن حدود تجاوز کنیم در جواب می گفتند بسیار خوب ما باید با مشارکت یکدیگر این بودجه ها را تنظیم کنیم بسم الله باین ادارات و وزارتخانه های ما را ملاحظه کنید ما یک احتیاجاتی داریم شمام بامام مشارکت دارید احتیاجات ما را بنید در هر کجای این بودجه کمتر یا زیادتی دیدید اصلاح کنید در بدو امر این مسئله مذاکره شد و خود بنده هم یکی از اشخاصی بودم که مقدمه دارای این عقیده بودم که آیا با بودن قانون چهاردهم جدی مایم توانیم داخل این مذاکرات بشویم و بالاخره ما قبول کنیم که از حدود چهار دیوار خارج شویم یا نه ؟ پس از مذاکره و مطالعه زیاد در قانون چهاردهم جدی و نظریاتی که کمسیون بودجه داشت و اختیاراتی که مجلس بکمسیون بودجه داده بود که در تنظیم بودجه ها با دولت مشارکت نماید علاوه با ملاحظه اینکه در هر حال و در هر صورت کار کمسیون بودجه یک کار قطعی نبوده که پس از این که از کمسیون بودجه گذشت موقع اجرای پیدا کند و ناچار بایستی باز بمجلس شورای ملی بیاید و از نظر آقایان بگذرد و مثل کمسیون ع لیه بما اختیار داده نشده بود که اگر مایک بودجه ایرا تصویب کردیم اجرا شود که ما بگوئیم چون این اختیار بما داده شده است نباید از حدود آن چهار دیوار مصوبه تجاوز نمایم در این صورت لازم بود برای تجاوز از حدود چهار دیوار مایا تکلیف بخوایم و یا از آن حدود تجاوز نمایم و چون بودجه های مملکت هم مایم داریم زودتر بودجه های بایستیم بجهت تکلیف ماسعی داریم زودتر بودجه های بایستیم بجهت تکلیف آنها در مجلس معلوم شود این بود که ما هم با آقایان وزراء مشغول مذاکره شده و سعی کردیم که احتیاجات حقیقی مملکت را ببنیم چیست ؟ حالا این جا میرسیم بیک مطلب اساسی باید دید بودجه نویسی و خرج تصویب کردن برای چیست ؟ آیا فقط برای این است که چون قانون اساسی وظیفه مجلس شورای ملی را تصویب بودجه قرار داده ما باید یک ارقامی را تصویب کنیم .

اما باید با کمال خونسردی در آن مذاکره کنیم زیرا ما برای خدمات مملکت با هم شریک هستیم و باید با هم کار کنیم نه اینکه از هم ایراد بگیریم و پس از مذاکره بالاخره رای مجلس هم قاطع می شود آن وقت وزیر هم که از این جا بیرون می رود یا باید مطابق آن ترتیب رفتار کند یا بایک اگر مطابق عقیده او نیست ترها کند و ورود بی کار خودش این جریان طبیعی امر است .

اما در موضوع بودجه وزارت فوائد عامه که مطرح است بنده از این مبادرتی که بجواب در کلیات کردم استفاده می کنم

تخمینها و یک تقریباتی یک چهار دیوار

بجهت بودجه وزارت فوائد عامه با وزراء داخله یا مالبه یا عدلیه کشیدیم و با

گفتیم ما سعی خواهیم کرد نظریه بی ثمر و فلاکت مملکت و چون عایدات ما کم است و آنچه هم هست مرتب وصول نمی شود خرج را کم کنیم تا از راه کم کردن خرج بتوانیم موفق بتعذیل جمع و خرج گشت حباتی مملکت است بشویم و با این منظور و دلایل یک رأی گرفتیم و برای وزراء فوائد عامه و سایر وزارت خانه ها یک چهار دیوار رسم کردیم و بعد در ضمن مطالعه و تحقیق و مذاکره در صورت های جزء دیدیم احتیاجات ضروری مملکت ايجاب می کند که ما یک برابر از آن ماخذ تجاوز کنیم آیا در آن موقع مایا با احتیاجات ضروری مملکت را کنار بگذاریم و از یک مضار ضروری که لابد آئمه اعاشه است صرف نظر کنیم .

خیر اصلاً باید دید که فلسفه این چهار دیوار و این زحمت ها برای چیست ؟ برای این است که احتیاجات مملکت تأمین شود و گران می کنیم هیچیک از آقایان هم در این موضوع اختلافی نداشته باشند که اگر ما ببنیم این مقصود از روی یک نظریات شخص و برای یک مسائل غیر لازم است البته باید از آن

این جا است که مطلب نظری می شود ولی یک بودجه هایی بکمسیون بودجه آمده و تحت مطالعه گذارده شده و مملکت های زیادی از حدود مقررده چهاردهم جدی در نظر گرفته شده و بعد از مباحثات و مطالعات و زحمات زیاد کمسیون بودجه یک ماخذی پیشنهاد کرده البته تصویب آن مبلغ است برای مجلس است و دفاع حقیقی از نقطه نظر احتیاجات مملکتی با آقای وزیر است ولی این طور که مطلب حالیه پیش آمده ممکن است بعضی از آقایان اختلاف نظری پیدا کنند و بگویند این قسمت را کمسیون بودجه تصدیق کرده و ضرورتش را با اندازه دانسته که حاضر شده است اجازه بدهد که از حدود چهار دیوار تجاوز شود اشکال دارد .

اما باید با کمال خونسردی در آن مذاکره کنیم زیرا ما برای خدمات مملکت با هم شریک هستیم و باید با هم کار کنیم نه اینکه از هم ایراد بگیریم و پس از مذاکره بالاخره رای مجلس هم قاطع می شود آن وقت وزیر هم که از این جا بیرون می رود یا باید مطابق آن ترتیب رفتار کند یا بایک اگر مطابق عقیده او نیست ترها کند و ورود بی کار خودش این جریان طبیعی امر است .

اما در موضوع بودجه وزارت فوائد عامه که مطرح است بنده از این مبادرتی که بجواب در کلیات کردم استفاده می کنم

تخمینها و یک تقریباتی یک چهار دیوار

بجهت بودجه وزارت فوائد عامه با وزراء داخله یا مالبه یا عدلیه کشیدیم و با

برای این که دو مطلب را توضیح بداریم چا مرض کنیم یکی این است در این مقدمه که نوشته شده ده هزار تومان باسم مدرسه کرج از بودجه وزارت فوائد عامه مجزی شده .

پس از مطابقت با بودجه سابق معلوم شد که از این ده هزار تومان شش هزار تومان بیشتر راجع بمدرسه کرج نیست و چهار تومان از این مبلغ راجع به مدرسه نرنگ سازی است و آنهم در همین بودجه است و با این ترتیب حقیقتاً تجاوز از اعتبار را کرده اند متأسفانه در مقدمه اشتباه ده هزار تومان عرض کردم شش هزار تومان است

ثانیاً این بودجه وزارت فوائد عامه مدتی است راپورتش تقدیم مجلس و طبع و توزیع شده راپورت بودجه های دیگر هم که اخیراً بطالع رفت و هنوز توزیع نشده است

لازم دانستیم بهر کدام از این بودجه مایک ماده افزوده شود برای پیش بینی در قسمت حقوقهای تقاعدی و شهریه و غیره و این ماده در بودجه های دیگر بطبع خواهد شد و چون این جا از قلم افتاده با اجازه آقایان بنده این ماده را می خوانم و یاد داشت بفرمایند بعد در موقعی که بماده اول بودجه رای داده شد باین ماده هم باید اغذرای شده که صورت قانونیت بار داده شود و این ماده را یک دفعه تند می خوانم که آقایان بشنوند و بعد آهسته می خوانم که آقایان بنویسند :

ماده دوم - حقوق تقاعدی و شهریه معینه در این بودجه تا موقع تصویب قانون استخدام از مجلس شورای ملی پرداخت می شود پس از آن دارندگان این حقوق مشمول مواد آن قانون خواهد بود .

حقوق دیگری بهر صیفه ای که باشد (مستمری و شهریه و غیره) بصاحبان این حقوق تادیه نخواهد شد .

این ماده اولاً برای تعیین تکلیف و رابطه این قبیل حقوقها که در بودجه وزارت خانه ها است با قانون استخدام گذارده شده .

ثانیاً برای این است که اشکالی در این جا پیش نیاید چون بعضی اشخاصی ممکن است باشند که در ضمن بودجه های وزارت خانه ها اسم آنها در جزء اشخاصی که حقوق تقاعدی حقوق انتظار دارند نوشته شده باشد و در دیگر هم از قبیل کتابچه شهریه یا مستمری اسمشان ثبت شده باشد

در این صورت نباید از دو حقوق استفاده کنند برای این دو نظر این ماده نوشته شده .

حالا ماده را آهسته تر می خوانم که آقایان یادداشت فرمایند این ماده ماده دوم صورت خرجش در این بودجه نیامده و فقط

(مجدداً قرائت نمودند)
رئیس - آقای حائری زاده .

(اجازه)

حائری زاده - بنده در آن موقعی که بفرمایش آقای مخبر چهار دیوار برای بودجه های مملکتی کشیده میشد عرض کردم که اگر امروزه ما خواسته باشیم مخارج مملکتی را کم کنیم در صورتی که تمام موسسه های سابق را باقی بگذاریم و از هر کدام یک مبلغی کسر کنیم تولید معذورات برای ما خواهد کرد .

و علاوه بر این که مفید نخواهد شد ممکن است مضرباشد .

زیرا فلان مستخدمی که مخارجش بمای پنجاه تومان یا صد تومان میگذاشته است و خرج خود را از روی آن حقوق مرتب کرده اگر بخوایم از عایدات او بکاهیم بطبع باید از راه غیر مشروعی معاش خود را اداره کند و ما علاوه بر این که بودجه مملکت را اصلاح نکرده ایم یک فساد اخلاقی هم بواسطه این عمل ایجاد کرده ایم پس ما باید واجبات را بگیریم و مستحبات را ترک کنیم تا بتوانیم بودجه مملکت را تعدیل کنیم آن روز عرض کردم چند وزارت خانه است که ما بایدیم داشته باشیم چون شغل آنها معلوم است اگر نباشند کارهای مملکتی از بین خواهند رفت و فلج می شود یکی وزارت مالبه است که باید باشد و عایدی مملکت راجع کنند و اگر نباشد بکلی چرخهای مملکتی از کار می افتد دیگر وزارت جنگ است که برای انتظامات داخله مملکت باید باشد

و اگر یکده اشخاصی که داخله مملکت را امن کنند نباشند باطبع مملکت هرج و مرج شده و بکلی چرخ امنیت می خوابد و اگر یک وزارت برای قطع و فصل و عناوین نباشد بدیهی است هرج و مرج تولید می شود و اگر یک وزارت مافوق نباشد که برای آتیه مملکت ما رجال تهیه کنند هر روز باید یکده مستشار و مستخدمین از خارجه بیاوریم و بکمال هتکلیت با آنها بدیم پس ممکن است برای تعدیل بودجه مملکتی بعضی از وزارت خانه ها ضمیمه وزارت خانه دیگر بشوند مثلاً وزارت است و تلگراف یک شعبه فنی است و ممکن است وزیر مالبه آن را اداره کند وزارت فوائد عامه خیلی ادم دارد ولی در صورتی که مایول داشته باشیم که بتوانیم اسباب آبادی مملکت را فراهم بکنیم بویک ادارات مفصلی برای آبادی مملکت تأسیس شود آن وقت یک وزارت فوائد عامه لازم است که آن کارها را در نظر بگیرد و احتیاجات ما را بر آورد من این بودجه را که نگاه می

کنم می بینم معایب هدیده دارد یکی آنکه طرقی را که دیگران ساخته اند و امروزه وزارت فوائد عامه اداره می کند صورت خرجش در این بودجه نیامده و فقط

این بودجه وزارت فوائد عامه

بنده در این بودجه نیامده و فقط

این بودجه ادارات مرکزی وزارت فوائد عامه است و من آنچه اطلاع پیدا کرده ام از وجود وزارت فوائد عامه از روزیکه تأسیس شده تا بحال یک فوائدی حاصل نشده و این مشاغل وزارت فوائد عامه را که از قبیل گرفتن حق العیور و غیره است ممکن است وزارت مالبه هم عهده دار شده و چندان لزومی ندارد ما یک وزارت خانه مخصوص برای این کار معین کنیم مثلاً موضوع فقط که در مجلس مذاکره شد عهده چیزی که دولت را معطل داشت نداشتن متخص در فن معدن شناس بود و برای اینکه ما یک متخصص فنی در این باب نداشتیم نتوانستیم کاملاً فواید مصالح مملکت را بستمجوز و وزیر فوائد عامه نتوانست است تا بحال این یک قدم را بردارد

در این بودجه بنده می بینم یک شعبه برای معادن نوشته اند ولی چیزی که در کار نیست اطلاعات از معادن است و همچنین برای جنگل ها یک بودجه ای نوشته اند ولی چیزی که نیست اطلاع از جنگلها است و همینطور راجع براه و مسائل دیگر و حقیقتاً من این وزارت خانه را یک وزارت خانه زائدی می دانم در این مملکت تقریباً کاربرای اشخاص پیدا می کنند نه شخص برای کار اگر کابینه وزراء اعضایش ه نفر باشد هیچ کفری نمی شود و اگر مادوایر زیادی را حذف کنیم بهتر از این است که حقوق اشخاص را کسر کنیم آقایان اظهار می کنند که بنابوده است در حدود پنجاه هزار تومان بودجه نوشته شود شصت هزار تومان نوشته شده در صورتی که اگر ما لوائح رفیه را مطالعه کنیم می بینم هفتاد هشتاد هزار تومان شده است و آنچه بنده می بینم ما خودمان را مدتی برای بودجه ها معطل کرده ایم و موفق نشده ایم خدمتی بکنیم علاوه از یک عده ای که حقوق آنها دوست سیصد تومان بوده اگر کسر شود و حالا به آنها صد و پنجاه تومان حقوق داده شود باطبیعه زندگانشان لطمه می بیند و لابد می شوند از طرق غیر مستقیم معاش خود را اداره کند در این صورت یک فساد اخلاقی هم در ادارات حکم فرمائی - شود من چون فایده از وزارت فوائد عامه نمی بینم و تا بحال ندیده ام یک فرسخ راه برای ما درست کرده باشد حتی این واگون های شهری و این دو فرسخ راهی هم که هست بنده می بینم با اندازه ای مواظبت نکرده اند که آنها بموجب کثرت خودشان رفتار کنند بنده در صورت جزء این بودجه که وارد می شویم می بینم دارالانشاء مجلس مسلم زحمتش بیشتر است تا دارالانشاء وزارت فوائد عامه که معلوم نیست شغلش چه چیز است آن وقت می بینم برای رئیس دارالانشاء آن وزارت خانه صد و پنجاه تومان حقوق معین شده و هیچ نظر با احتیاج نبوده و فقط نظر باشخاص بوده دایره محاسبات

مجلس فقط سه نفر عضو دارد یک رئیس و دو عضو دایره محاسبات وزارت فوائد عامه شش نفر و چهار صد و بیست و پنج تومان حقوق دارد و خیلی تناسب نوشته شده است و بعقیده بنده وزارت فوائد عامه اصلاً از آن است و اگر هم زائد ندانم این ترتیب که نوشته شده است ترتیب نام صحیحی است و من بکلی مخالفم

رئیس - آقای سلطان العلماء خیر مخالفم

رئیس - آقای تدین چطور؟

تدین - مخالفم

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد دولت آبادی؟

حاج میرزا علی محمد مخالفم

رئیس - آقای نظام الدوله (حاضر نبودند) آقای حاج میرزا مرتضی؟

حاج میرزا مرتضی - مخالفم

رئیس - آقای آقاسید فاضل آقاسید فاضل بنده تقریباً هم موافقم

هم مخالف

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله حاج شیخ اسدالله بنده موافقم

رئیس - بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - مخالفتهائی را که در اطراف بودجه وزارت فوائد عامه شد بنده آنچه گوش دادم دو قسمت است یکی موضوع خود فوائد عامه است که آقای حائری زاده می فرمایند اصلاً لازم نیست حائری زاده لازم داریم اما نه امروز

حاج شیخ اسدالله - یکی این ترتیب می گوید یکی دیگر مثل آقای آقا سید یعقوب می فرمایند این بودجه زیاد است و از آن چهار دیواری که مجلس تصویب نموده بودجه اش یک قدری تجاوز کرده اما نسبت بقسمت فرمایش آقای حائری زاده راجع بعدم لزوم فوائد عامه بنده درست ملتفت نشدم یعنی وزیر لازم ندارد این که شعب و دوایرش هم لازم نیست مثلاً شعب طرق و شوارع که فرمودند راست است بنده هم عرض می کنم فعلاً آن طور کشاید و باید بوظایف خود رفتار کنند نمیکنند ولی آیا اگر دوایر وزارت فوائد عامه با سایر وزارت خانه ها بوظایف خود عمل نکرده باشند ما باید بگوئیم اصلاً وزارت خانه لازم نداریم بخیر بلکه باید باشند و آن ها را تعقیب کنیم

تا بوظایف خود عمل کنند بنده تصور می کنم اگر یک نفر مدیر بیا یک نفر اعضاء اداره بوظایف خودش عمل نکند دلیل بر خلاف آن اداره نمی شود باید مدیر را عوض کرد و اعضاء را تعقیب کرد تا بوظیفه خود عمل کنند پس بنده تصور نمی کنم خود آقای حائری زاده هم معتقد باشد باین که اگر یک نفر مسئول اداره بوظیفه خود عمل نکند باین دلیل باید اداره حذف

متخصص باشند که وقتی امتیازات بانجا رجوع شد یکباری ازدوش مجلس و دولت بردارند ؟

بنده در کمیسیون نفت بودم و تصدیق می کنم که بکفایت شناختن معادن نفت و زمین نفت و استخراج نفت و سایر متعلقات آن مطلع نیستم در آن جا هم هر قدر مذاکره کردیم که با وجود این همه مهندس و اشخاصی که در خارج می گویند ما اطلاع از معادن داریم و معادن نفت را می شناسیم آبادولت می تواند یک نفری را پیدا کند که اطلاعات تخصصی در استخراج نفت داشته باشد ؟

متأسفانه گفته شدنست در حالی که محل ابتلاء ما امروز موضوع نفت مال است سایر معادن هم پس فردا احتیاج پیدا می کنیم در صورتی که چنین چیزها نداریم آیا این دایره تنظیم و تقبیل امتیازات انصاف از آن نیست ؟

(بعضی گفتند چرا)

آیا این در حدود احتیاجات ضروری مملکت است ؟

پس قبل باید ببینیم اگر ضروری است قبول کنیم بنده که مخالفت می کنم از این جهت است اما این که می فرمایند همان طور که شخص در مورد احتیاج ضروری خود باید قرض کند و اعانه کند مملکت هم باید بکند بنده متأسفانه در این جا هم مخالفم زیرا آن شخصی که قرض می کند باید یک محل هائی داشته باشد و اعتبار آن محل ها قرض کند و بعد مسترد دارد لیکن اگر محلی در مقابل قرض نداشته باشد و بامید آتیه بخواهد قرض کند نتیجه عمل او ورشکستگی و کدائی است یک مملکت هم که بخواهد از این مجرا وارد شود همین طور نتیجه می گیرد

قرض هائی که دول دنیا می کنند در مورد است یکی در مورد جنگ است که بدولت دیگری اعلان جنگ می دهند و نظر بحفظ استقلال مملکت دولت و مجلس شورای ملی شان تصدیق می کنند که باید قرض کرد و استقلال مملکت را حفظ نمود مورد دیگر هم برای تاسیس یک مؤسسات عام المنفعه است از قبیل ایجاد خط آهن شوسه کردن راه ها و ایجاد کارخانه ها و غیره نه برای اعانه و دادن حقوق بمستخدم در واقع در این عمل دولتی که قرض می کنند یک تجارتی کرده است که پول می گیرد و خرج تاسیس مؤسسه می کند بعد از چندین سال اصلاً و فرعاً آن پول را می دهد و آن مؤسسات هم بجای خود باقی مانده برای همین علت است که گفته اند هر دولتی که در دنیا قرضش زیادتر است موقعیتش با اهمیت تر است اما اگر بواسطه این که فلان کس فلج است کور است شل است و مستحق است ما بیاییم و خودمان

را مبتلا بیک قرض های هنگفت بکنیم این راهیج عاقلی اجازه نمی دهد

رئیس - عقیده کمیسیون نسبت به پیشنهاد آقای کازرانی چیست ؟ مخیر - قبلاً عرض کردم کمیسیون قبول نمی کند رئیس - رأی گرفته می شود بقبایل توجه بودن پیشنهاد آقای کازرانی آقایی که تصویب می کنند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند) رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد دیگری از طرف آقای حاج میرزا علی محمد رسیده است .

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که بودجه وزارت فوائد عامه بکمیسیون بودجه بر کشته و در حدود همان اعتبار سابق نوشته شود .

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد .

(اجازه)

حاج میرزا علی محمد - وقتی اعتبارات بدولت داده می شود مجلس تصویب کرد که در حدود همان اعتبار بودجه نوشته شود و اگر چنانچه بنا شود از آن حدود تجاوز کند باید تصدیق کنیم که یک عمل لغوی کرده ایم برای اینکه مایک میزان معینی اعتبار بدولت دادیم حالا از آن اعتبار صرف نظر شده و یک بودجه که مقابل بایک مقداری علاوه بر او نوشته شده پس برای چه اعتبار دادیم که در همان حدود بودجه ها نوشته شود ؟

اینکه عرض کردم بر گردد بکمیسیون برای این است که ما نمی دانیم کدامیک از این مواد قابل جرح و تعدیل است و اوضاع وزارت خانه ها را آقایان وزراء بهتر می دانند فرضاً اینجا یک مدیر کل و یک معاون نوشته شده اگر ما بخواهیم یکی از اینها را حذف کنیم شاید احتیاج وزارت خانه به معاون بیشتر از مدیر باشد باین ملاحظه عقیده بنده این است که برگردد بکمیسیون بودجه و در همان حدود بیکه اعتبار داده شده است بودجه خودشان را بنویسند و بمجلس بیاورند و اگر چنانچه این کار را بکنیم ، سایر بودجه ها هم بیک زیادتی خواهد داشت و بسامت پنج شش کرور زائد بر آن اعتبار بیکه مجلس داده است بودجه بیاورند و ما هم باید قبول کنیم پس بهتر این است که از اول بر گردد بکمیسیون و سایر آقایان وزراء هم در همان حدود بودجه های خود را بنویسند که این اشکال ما پیش نیاید .

رئیس - آقای اقبال السلطان .

(اجازه)

اقبال السلطان - چنانچه خاطر آقایان مسبوق است اعتبار بیکه با آقایان

وزراء داده شد برای این بود که در آن حدود بودجه های خودشان را تهیه و حاضر کنند و اگر آن وقت مجلس هیئت دولت را مکلف و مجبور کرده بود که بودجه خودشان را مرتب کنند و فقط از کمیسیون بودجه بگذرانند و بمجلس بیاورند نمی توانستند از آن حدود تجاوز کنند ولی گفته شد باید بودجه خودشان را بطور مفصل بمجلس بیاورند و در مجلس جرح و تعدیل شود و عقیده مجلس این بود که ممکن است از این حدود بودجه را تنزل بدهند اتفاقاً این بود که آقایان وزراء پیشنهاد کرده اند همان طور که بعضی از آقایان فرمودند خیلی بیش از آن حدودی است که در مجلس تصویب شد و فقط بودجه وزارت فوائد عامه است که تفاوت مختصری دارد ولی بودجه سایر وزارت خانه ها تفاوت کلی دارد و اگر ارجاع بکمیسیون شود شاید بتوانند بودجه وزارت فوائد عامه را بحدود آن اعتبار برسانند ولی برای سایر وزارت خانه ها از همه کمیسیون بودجه خارج است و باید خود مجلس یک تصمیمی در این خصوص بگیرد و وارداتی را که زائد می دانند حذف یا از بودجه آن کسر کند و یک میرزائی برای بودجه مقرر شود .

رئیس - کمیسیون اظهار رأی می کند یا خیر ؟ مخیر - عقیده کمیسیون هم این است که این مذاکرات باید در مجلس بشود زیرا آن دقتی را که کمیسیون بایستی بکند کرده است **رئیس** - رأی می گیریم به پیشنهاد آقای دولت آبادی .

محمد هاشم میرزا - گمان می کنم در این موضوع باید مذاکره شود . **رئیس** - مذاکرات در این خصوص کافی نیست ؟ (جمعی گفتند کافی است) - آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند . (همه قلیلی قیام نمودند) قابل توجه نشد - رأی می گیریم که داخل در شور مواد بشویم یا خیر آقایانی که داخل شن در شور مواد را رأی می دهند قیام فرمایند - (اغلب نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد - چند دقیقه مجلس تعطیل میشود بعد شروع در شور مواد می شود .

(جلسه برای تنفس تعطیل و پس از یک ساعت مجدداً تشکیل گردید) **رئیس** - بودجه وزارت فوائد عامه از ماده اول مطرح است .

حاج شیخ اسد الله - اجازه میفرمائید در دستور عرض عرض کنم **رئیس** - بفرمائید .

حاج شیخ اسد الله - چون در کلیات بودجه وزارت فوائد عامه مذاکراتی شد بنده تقاضا می کنم چون ظهر هم گذشته است موافقت در جلسه دیگر مطرح شود و آقایانی که در این باب نظریاتی دارند

تحقیقات خودشان را کامل تر بکنند که روی بصیرت رأی داده شود . (جمعی تصدیق نمودند) **رئیس** - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - در دستور بنده را اجازه دادید یا در اصل ماده ؟

رئیس - در دستور **حاج میرزا مرتضی** - در دستور بنده عرضی ندارم .

رئیس - آقایان پیشنهاد آقای حاج شیخ اسد الله را تصویب می کنند ؟ (جمعی گفتند - بلی صحیح است)

رئیس - بقیه مذاکرات می ماند برای جلسه دیگر ولی برای اطلاع خاطر آقایان باید عرض کنم سی و دو فقره لوایح از کمیسیونها گذشته و باید جزء دستور شود .

اگر فرض بفرمائید هر یک از این لوایح سه ماده داشته باشد نظر باین که در هر لایحه باید دو شور شود دو بست ماه می شود و این طور که بنده می بینم در هر جلسه بیش از یکی دو ماده نمی گذرد برای سی و دو لایحه چند جلسه وقت لازم خواهیم داشت .

بنابر این باید عده جلسات را بیشتر بفرمائید یا این که آقایان بین خودشان یک ترتیبی بدهند که مذاکرات در مجلس کمتر بشود .

این لوایح که طبع می شود نزد آقایان هر فرا کسبونی بیک نفر را معین کنند در مجلس مذاکره کند و الا با این ترتیب در هر جلسه سه ساعت یک ماده هم نمی گذرد . **آقای سلطان العلماء** (اجازه)

سلطان العلماء - بنده هم در دستور عرض دارم در اواخر کابینه آقای قوام السلطنه که آقای مصدق السلطنه وزیر مالیه بودند لایحه میزبانی عمومی بکمیسیون قوانین مالیه فرستاده شد و مدت هاد در کمیسیون مذاکره شد و مطالعائی گردید و به مجلس تقدیم شده است و مختصری از مواد آن هم گذشته است مستعفی هستم جزء دستور جلسه آتیه شود که اقلاً شور اول او بشود زیرا بودجه جلسات عیدیه لازم دارد و هشت وزارت خانه است و مذاکرات زیادی خواهد شد .

لذا بنده تقاضا می کنم لایحه میزبانی جزء دستور جلسه آتیه بشود و در اول جلسه در آن مذاکره بشود .

مخیر - در موضوع دستور جلسه سابق هم مذاکراتی شده و بنده از طرف کمیسیون بودجه تقاضا کردم که چون بودجه ها اهمیت دارد خوب است در جلسه اول جزء دستور گذارده شود و مجلس هم همین طور قبول

کرد البته بنده تصدیق دارم که قانون میزبانی قانون مهمی است و مجلس باید با نظر دقیق نسبت باونگاه کند .

ولی بودجه های مملکتی که حاضر شده و بودجه خرج است و متبلاً به وزارت خانه ها است از نقطه نظر اهمیت تصور می کنم بیک قانونی که در سال آتیه باید بموقع اجرا گذارده شود مقدم باشد و همان طور که آقای رئیس اظهار فرمودند عده جلسات کم است و تصویب بودجه ها بطور سریع لازم است .

آقایان نمایندگان هم موافقت بفرمایند که عده جلسات زیاد تر شود و مجلس هر روز جلسه داشته باشد زیرا مادر جلسات کمیسیون ها کار تهیه می کنیم و در مجلس باید تصویب شود .

اگر بنا شود هر روز ما کمیسیون داشته باشیم و لوایح ترتیب بدهیم و در مجلس از کمیسیونها گذشته و باید جزء دستور شود .

اگر فرض بفرمائید هر یک از این لوایح سه ماده داشته باشد نظر باین که در هر لایحه باید دو شور شود دو بست ماه می شود و این طور که بنده می بینم در هر جلسه بیش از یکی دو ماده نمی گذرد برای سی و دو لایحه چند جلسه وقت لازم خواهیم داشت .

بنابر این باید عده جلسات را بیشتر بفرمائید یا این که آقایان بین خودشان یک ترتیبی بدهند که مذاکرات در مجلس کمتر بشود .

این لوایح که طبع می شود نزد آقایان هر فرا کسبونی بیک نفر را معین کنند در مجلس مذاکره کند و الا با این ترتیب در هر جلسه سه ساعت یک ماده هم نمی گذرد .

آقای آقاسید یعقوب - آقایان توجه ندارند که خودشان در کمیسیونها گرفتارند بنده در کمیسیون عرایض هستم و روزی صد عریضه در آن جامی آید و بمجرد اینکه تأخیر در رسیدگی شود از طرف مقام نیابت تأکید می شود بنده با این کار کردن در کمیسیون و بودن در مجلس پنج روز را زیاد میدانم خوب است همان هفته ۳ روز باشد منتهی بیک جلسه را طرف عصر قرا بدهند که در کمیسیون ها هم بتوانیم کار بکنیم بنده هم بایست مجلس هستم و حاضر هستم شب هم در مجلس بخواهم .

رئیس - ممکن است اوقات کمیسیون عرایض را طرف عصر قرار بدهیم . . . (بیک نفر از نمایندگان خوب است اوقات جلسات مجلس هم طرف عصر باشد)

رئیس - دو هفته دیگر مجلس را طرف عصر قرار میدهم . اگر آقایان تصویب می فرمایند هفته پنج جلسه باشد قیام بفرمایند . (غالب نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد .

جلسه آتیه پس فردا روز سه شنبه دستور اول را بپورت کمیسیون بودجه راجع به بودجه وزارت فوائد عامه .

ثانیاً راپورت کمیسیون بودجه راجع به بیئت ازمای بسواحل بحر خزر . ثالثاً لایحه میزبانی عمومی . آقای سردار معظم کردستانی . (اجازه)

سردار معظم کردستانی - چون از مقام ریاست راجع بلوایحی که تقدیم شده اشاره شد لازم می دانم تذکر بدهم که از طرف هیئت محترم تجار هم از چندین قبل بلوایحی بمجلس تقدیم شده بکمیسیون رجوع شده ولی هنوز به مجلس نیامده چون این مسئله از مسائل حیاتی و اقتصادی است تذکر می دهم که زودتر به مجلس بیاورند و تکلیفش معین شود .

رئیس - لایحه راجع بامور تجملی را می فرمائید ؟

سردار معظم - بلی **رئیس** - هنوز چیزی حاضر نشده .

سردار معظم - ممکن است تأکید بفرمائید زودتر حاضر بشود . **رئیس** - آقای تدین .

(اجازه) **تدین** - اغلب آقایان مسبقاً در کمیسیونها از طرف دولت راجع بکمک خرج برای مدرسه صنعتی آلمانی تقدیم مجلس شده و بکمیسیون بودجه رفته و بکمیسیون هم تصویب کرده است .

نظر باینکه تأسیس و تشکیل مدرسه مو کول شده است باین که رأی مجلس معلوم شود و مجلس آن را تصویب کند و تصور می کنم در این زمینه هم مخالفی نباشد پیشنهاد میکنم جزء دستور جلسه آتیه شود .

رئیس - در این باب باید رأی بگیریم آقایانی که پیشنهاد آقای تدین را تصویب می کنند قیام فرمایند . (اکثر نمایندگان قیام نمودند) **رئیس** - تصویب شد . آقای - فتح الدوله

(اجازه) **فتح الدوله** - قانون هیئت منصفه از کمیسیون عدلیه گذشته و کمیسیون برای اجرای این قانون کسب تکلیف کرده و در این جلسه هم جزء دستور بود .

عقیده بنده این است اگر ممکن است باز هم جزء دستور گذارده شود . **رئیس** - مسائلی که جزء دستور گذارده شده و مطرح نشده زیاد است باید تقدیم و تأخیرش را در خارج درست بفرمائید و به بنده بفرمائید تا رأی بگیریم .

آقای آقاسید حسن کاشانی (اجازه) **آقا میر سید حسن** - بنده از کمیسیون عرایض سؤال می کنم که چرا

راپورت خود را بمجلس تقدیم نمی دارند ؟ **رئیس** - آقای آقاسید یعقوب . (اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده راجع راپورت مستقیمه آنجا که می کشم چیزی عرض کنم زیرا وقتی بخواهیم راپورت بدهیم باید توجه نمایند که محترم را بآن جلب کنیم تا بآن عمل شود لیکن دومرتبه کمیسیون عرایض راپورت خود را تقدیم نمود و لیکن نتیجه ای نداد حالاً هم راپورت حاضر شده است چنانچه ممکن باشد جزء دستور شود - راپورت حاضر است تقدیم خواهد شد .

رئیس - معمول نبوده است راپورت کمیسیون عرایض جزء دستور شود باید کمیسیون راپورت خود را تهیه نماید و طبع شده بین آقایان توزیع شود راجع به یک از آنها بنا شد مذاکره شود تقاضای کند رأی می گیریم و جزو دستور می شود اگر خاطر آقایان باشد چند جلسه قبل در موقعی که لوایحی نسبت بامتیاز نفت شمال پیشنهاد شد در مجلس مذاکره شد و بالاخره بهیئت رئیس مراجعه شد پس از تبادل افکار و مذاکرات زیاد و مراجعه بنظام نامه مجلس و سوابق معلوم شد بترتیبی که این لوایح پیشنهاد شده چندان قانونیت ندارد و باید یکی از این دو لایحه را دولت اختیار کند .

یعنی هر دو را مطالبه کنند و برای هر یک مرجعانی معین کرده بمجلس تقدیم کنند که برای کمیسیون معین شود و راپورت آن را تقدیم کنند بهیئت محترم دولت هم همین گفته خواهد شد .

(مجلس تقریباً نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد) مؤتمن الملک

تبله ۱۳۶ **صورت مشروح مجلس** . **یوم سه شنبه بیست و ششم محرم ۱۳۴۱ مطابق بیست و هفتم سنبله ۱۳۰۱**

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید صورت جلسه یوم یکشنبه بیست و پنجم سنبله را قرائت نمودند .

رئیس - نسبت بصورت جلسه ایرادی هست یا نه ؟ آقای حاج مخیر السلطنه (اجازه)

حاج مخیر السلطنه - بنده در جلسه گذشته حاضر بودم اینجا بر غائب بدون اجازه نوشته اند .

امیر ناصر - حاج مقل السلطنه است نه حاج مخیر السلطنه . **رئیس** - دیگر اشکالی نیست ؟ آقای تدین . (اجازه) **تدین** - بنده نسبت بصورت جلسه عرضی ندارم راجع بدستور است . **رئیس** - صورت جلسه تصویب شد . (خطاب با آقای تدین)